

SA ARCHIMEDES
EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

innovaatika

U U D I S E D

Innovatsioon ja VKE-de osaluse programm kuulutas välja vähempakkumise innovatiivsete firmade loomist ja arendust toetavatele meetmetele. Taotluste esitamise tähtaeg on 14. september 2001. Lähemalt lk 5.

INTAS -- Endisest Nõukogude Liidust Tekkinud Uute Sõltumatute Riikide Teadlastega Koostöö Edendamise Rahvusvaheline Ühing kuulutas välja uued projektikonkursid. Taotluste esitamise tähtaeg 28. september 2001 Lähemalt lk 5.

Vabariigi Valitsuse eraldas oma reservist Kultuuriministeriumile riikliku programmi "Lõuna-Eesti keel ja kultuur" jätkuprojektide toetuseks ja kultuuriprojektide konkursi korraldamiseks 400 tuhat krooni. (29.05.01)

Peaminister Mart Laar kutsus 16. mail arupidamisele 6 ühiskonnateadlast. Kohtumisel arutati taasisesivunud Eesti teise aastakümne arenguprogrammi kujundamist, mis keskenduks Eesti ühiskonna sotsiaalse kapitali taastootmisele. Kohtumise tulemusena otsustati, et sama ekspertgrupp koguneb juuniku keskpaigas uuesti, määratlemaks programmi lähteülesandeid, selle ajakava ja rahastamise skeemi.

Valitsus ei toeta Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni ettepanekut muuta haridusministeriumi nimi haridus- ja teadus-ministeriumiks. (29.05.01)

SISUKORD

Uudised	1
Infolehe lugejale	1
Innovatsiooni aabits	2 - 4
Kuidas leida raha?	4
SRP uued konkursid	5
SRP kalender	6 - 7
SRP: Elu kvaliteedi programmist	8
SRP sündmusi	9-10
Innovaatika raamatukogu	11
SRP kontaktid	12

Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia aastatel 2001-2006

Vabariigi Valitsus kiitis 29. mail 2001 heaks avaliku arutelu läbinud Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia aastatel 2001-2006 ning saatis selle edasi Riigikogusse.

Strateegia näeb aastaks 2006 ette teadus- ja arendustegevuse rahastamise kasvu 1,7%-ni SKP-st, sh aastaks 2004 arendustöö riigipoolse finantseerimise kasvu 12%-lt 60%-ni riigipoolsetest eraldistest teadusele.

Strateegia näeb ette kolm võtmevaldkonda. Need on kasutajasõbralikud infoühiskonna tehnoloogiad, biomeditsiin ja materjalitehnoloogiad. Valitsuse soov oleks jääda piiratud loetelu juurde, et edaspidi saaks näiteks rahastamisel arvestada võtmevaldkondadega.

Kuna Riigikogul on lõplik õigus öelda, millised on Eesti prioriteedid, jääme ootama strateegia menetlust Riigikogus.

Lp **innovaatika** lugeja!

Üle poole EL 5. Raamprogrammist on seljataga. Kõigil, kes sooviksid veel sellest programmist osavõttu üritada, on viimane aeg aktiivselt tegutsema hakata. Neil, kes veel sellel sügisel kavatsevad taotlust esitada, tuleks partneritega kokkulepped sõlmida ja taotluse ettevalmistamisega algust teha.

Praeguseks on selgunud ka need valdkonnad ja võimalused, mida Eesti teadlased/innovaatorid kasutanud ei ole. Üks uusi võimalusi, mis avaneb on INTAS -- Endisest Nõukogude Liidust Tekkinud Uute Sõltumatute Riikide Teadlastega Koostöö Edendamise Rahvusvahelise Ühingu projektikonkursid. Projektide summad ei ole küll suured, kuid siiski piisavad tihedamate koostöökontaktide pidamiseks. Kaks valdkonda, mida Eesti uurijad pole üldse üritanud kasutada, on INCO-MED - projektid Vahemeremaadega ja INCO-DEV - projektid arengumaadega. Kuna mitmed liikmesriigid osalevad nendes projektikonkursites väga aktiivselt, tundub, et vastavate kontaktide olemasolul tasuks ka meie uurijatel proovida. Üllatavalt vähe on meil taotlusi konverentsitoetustele.

Ringiga tagasi Riigikokku on jõudnud Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia 2001-2006 "Teadmistepõhine Eesti" arutelu. Meeldiv on tõdeda, et Vabariigi Valitsus ei ole loobunud oma ambitsioonikatest eesmärkidest. Samas on tunne veidi ebalev, on ju mõne varasema dokumendi (Riiklik Arengukava 2000-2002) paljulubavad kavad jäämas üksnes paberile. Siiski loodame (ikka veel), et valmiv dokument ei jää pelgalt väljapoole näitamiseks.

innovatsiooni aabits

TEADUS/TEHNOLOOGIAPARKIDEST ÜLDSE, JA EESTIS ERITI (II)

Raivo Tamkivi

SA TTÜ Innovatsioonikeskuse tegevdirektor
Tartu Teaduspargi juhatuse liige
Rahvusvahelise Teadusparkide Assotsiatsiooni
direktorite nõukogu liige

(algus eelmises numbris)

Teadus/tehnoloogiapark on kinnisvaral põhinev ettevõtluse tugi-institutsioon, mis

- tegutseb tihedas *operatiivses koostöös ülikooliga* vm teadus- või kõrgharidusasutustega;

- on loodud *julgustamaks ja toetamaks teadmismahukate ettevõtete teket ja kasvu*, kes tavaliselt paiknevad tema territooriumil (asukad);
 - omab püsivate volitustega *juhtkonda, kes aktiivselt korraldab tehnoloogia ja ärioskuste siiret* asukatele.

Ettevõtetele teadus/tehnoloogiaparkides pakutavad teenused:

- *infrastruktuuriteenused* - hoonete ja ruumide ning töökohtade, -seadmete ja -vahendite rent; sideteenused; konverentsi- ja nõupidamisruumid; sekretäri-, personali-, raamatupidamis- ja paljundusteenused; toitlustus-, puhke- ja sportimisvõimalused; klubiline tegevus.

- *inkubatsiooniteenused* äri alustajaile - ettevõtluskoolitus, abi turu- ja tasuvusuuringute ning äriplaanide koostamisel, konsultatsioonid ja

nõustamistsükliid, mentorlus, stardikapitali otsing jmm;

- *äriarendusteenused* - spetsiaalnoostamine, tehnoloogiline tugi, sidemed teadus-arendusasutustega, tehnoloogiasiirde toetamine; äripartnerite, (koostöö)projektide, riskikapitali ja krediitide leidmine jpm;

- *marketingiteenused* - äripakkumiste paketiiviisilise levitamise, osalemine turundusvõrkudes, kontaktkohtumiste ja spetsiaalsete maaklerlus-ürituste ning neist osavõtu korraldamine, Interneti koduleheküljed ja andmebaasid, trükiste väljaandmine, avalikkussuhted ja prestiižne imago jne.

Nii määratlesime teadus/tehnoloogiapargid (edaspidi - TP) ja nende poolt osutatavad tüüpteenused käesoleva järjejutu esimeses osas ("Innovaatika" Nr. 2 (35), aprill 2001). Nüüdses osas markeerime põgusalt TP'de senist arengut ja hetkeseisu eri maailmapaigus. Loomulikult on pilt sama kirju kui maailm isegi: TP'de teke, ülesehitus ja tegutsemisviisid kannavad väga tugevat asukohamaa ühiskonna- ja majanduskorralduse, kultuuri ning tavade pitserit. Siiski võib julgelt üldistada, et *absoluutne enamus neist on vähemalt oma alfaasis olnud avaliku sektori teadliku jõupingutuse produkt ja sihispärase toetuse objekt.*

Silmapaistvaid erandeid sellest üldreeglist võib kohata anglosaksi maades, kus eraülikoolide omand ja tihtipealne väga jõuline majandusseis sellist initsiatiivi võimaldab. Neile maadele kuulub vaieldamatult ka TP'de aluseks oleva lähenemisviisi pioneeriaid. Ehkki on kõlanud väiteid TP-taoliste moodustistest juba XIX sajandi lõpu Inglismaal (pigem oli tegu küll *tööstus*parkide eelkäijatega, vt järjejutu eelmist osa), loetakse tänapäevaste TP'de esivanemaks küllalt üldtunnustatult Stanfordini Ülikooli *Research Park*'i Kalifornias, mis formeerus 1940-ndail piirkonnas, mida praegu tuntakse Ränioru nime all.* Inglismaal on klassikaliseks näiteks saanud abinõude kompleks, mida Cambridge Ülikool, omavalitsus ja erasektor alates 1960ndate lõpust ühiselt rakendasid ülikoolist ettevõtluse genereerimise ja selle edasise toetamise huvides ja mis umbes 15 aastaga lõi rahvusvahelist tähelepanu äratanud regionaalse kõrgtehnoloogilise koosluse (nn. *Cambridge Phenomenon*).

TP'de tekke esimene buum muus maailmas leidis aset 1980-ndate alul, *mandri-Euroopas* olid eriti aktiivsed prantslased, kus avaliku sektori tugeval toel arendati välja mitmeid teadmismahuka ettevõtluse ulatuslikke konglomeraate - nn. *technopolé*'eid (tuntuim neist on *Sophia Antipolis*). Riigi ja omavalitsuste jõulise ühispingutuse heaks näiteks on praktiliselt nullist alustatud ja koos Limerick'i Ülikooliga väljaarendatud Plassey Rahvuslik Tehnoloogiapark Lääne-Iirimaal, kus TP tegevuse sidumine teiste regionaalsete arendusmeetmetega (vabatsioon, logistikasõlmed, tööstuspargid) on omaaegselt mahajäänud agraarpiirkonnast nüüdseks kujundanud dünaamilise kõrgtehnoloogilise klatri.

1984.a. loodi, põhiliselt lõuna-eurooplaste algatusel *Rahvusvaheline Teadusparkide Assotsiatsioon - IASP*. Sellel, esialgu küllalt elitaarsena loodud klubil on olnud paremaid ja halvemaid aegu: võib täheldada TP'de aktiivsuse ilmset korrelatsiooni maailma- ja regionaalsete majanduste tõusude-mõõnadega. Nüüdseks on *IASP* tegevus stabiliseerunud ning ta ühendab ca 240 TP'd ja innovatsioonikeskust 46 riigist üle kogu maailma, liikmete põhilisteks kontsentratsioonipiirkondadeks on Euroopa, Kagu-Aasia, Austraalia ja Kanada (täpsemalt vt. www.iaspworld.org). Tuleb märkida, et USA-st on *IASP*

* *Vahel esinev arusaam - nagu kujutaks Silicon Valley endast hiiglaslikku teadusparki - on eksitav. Tegelikult tähistab see hüüdnimi unikaalset kõrgtehnoloogilise ettevõtluse ja sellest huvitatud riskikapitali ulatuslikku kontsentratsioonipiirkonda, kuhu on koondunud ka rida asjakohaseid tugistruktuure, sh. TP'sid. Viimaste hulgas leidub üpris omapäraseid, nt. *International Business Incubator*, mis on spetsialiseerunud välisfirmade (omal maal üpris kõvade tegijate) läbilöögivõime suurendamisele Ränioru spetsiifilistes tingimustes.*

innovatsiooni aabits

liikmeid täpselt 1, seased TP'd on koondunud omaette organisatsiooni *Association of University Related Research Parks*, mis teeb IASP'ga vahelduva tihedusega koostööd. Eestist kuuluvad IASP'i SA TTÜ Innovatsioonikeskus ja SA Tartu Teaduspark, just äsja on otsustatud, et **IASP Euroopa Divisjoni aastakonverents 2002 toimub Tallinnas.**

Innovatsiooni ja ettevõtluse tugistruktuuride teistest tähtsamatest rahvusvahelistest ühendustest tuleks nimetada peamiselt Põhja-Ameerikale keskenduvat Äriinkubatsiooni Assotsiatsiooni NBIA ning (osal EL algatustel põhinevat) Euroopa Äri-innovatsioonikeskuste võrgustikku EBN.

Kuna vähegi adekvaatse ülevaate andmine kogu sellest globaalsest värvikirevusest pole siinkohal lihtsalt võimalik, esitame veel vaid väga konseptiivse kokkuvõtte TP'dest piirkondades, mis Eesti arengute seisukohast ehk enim huvi pakuvad.

Põhjamaad.

Meile geograafiliselt ja kultuuriliselt lähimas piirkonnas on TP'de kui innovatsiooni põhiliste tugistruktuuride võrk eeskujulikult välja arendatud ja üha edasi arenev. Ühiseks jooneks on neis maades riigi ja omavalitsuste oluline roll just TP'de käivitamisprotsessis, teatava aja jooksul saavutavad asutajate/omanike ringis ülekaalu eraõiguslikud struktuurid, millest osa ikkagi jäävad baseeruma avaliku sektori kapitalil. Põhjamaade TP'd on reeglina saanud nautida tegutsemist **pikaajalise järjepideva innovatsioonipoliitika tingimustes.**

Viimane väide kehtib eriti **Soome** kohta, kus rahvuslikku TP'de assotsiatsiooni **TEKEL** on neid koondunud 14. Soome TP'sid iseloomustab tugev regionaalne suunitus, aga ka ammune ja eriline tähelepanu infrastruktuuri ja teenuste kvaliteedile - Soome pargid näevad tihti välja lausa luksuslikud. Veel üheks iseloomulikuks jooneks Soome puhul on TP'de planeeringute ja tegevuse tugev seos üksikute suurettevõtetega (eeskätt muidugi *Nokia*ga), mis annab neile kindlasti tublisti stabiilsust ja pikaajalisi garantiisid, ent põhjustab kohati ka teatavat ühekülgust ja sõltuvustki.

Suurematest ja tugevamatest TP'dest Soomes tuleks esile tõsta Helsingi piirkonna konglomeraati **INNOPOLI** + Otaniemi *Teknologiakylyä* Espoos, *Teknopolis*'t Oulus ja *HERMIA*'t Tampere. Tuleb märkida, et Soomes on, lisaks suhteliselt suurtele TP'dele, kiiresti arenemas ka kohalike väikeste äriinkubaatorite võrgustik - 2000.a. lõpu seisuga oli neid juba üle 50.

Rootsis algas TP'de rajamine paar aastat hiljem (1983-4) kui Soomes, ent on hoogustunud just viimastel aastatel: vastavasse rahvuslikku assotsiatsiooni *Swedepark* kuulub juba 27 liikmesparki. Mõned neist on väga suured, näiteks *Kista* Stockholmi eeslinnas (350 firmat kokku 23000 töötajaga), *Mjärdevi* Linköpingis (150, 4000) ja *IDEON*

Lundis/Malmös (145, 1400). Rootsi TP'dele iseloomulike joontena võiks esile tõsta nende lähenemist tööstusparki mudelile (*Mjärdevi*, *IDEON*), aga ka tugevat valdkondlikku spetsialiseeritust, näiteks info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale (*Kista*), tarkvaraarendusele (*Ronneby SoftCenter*), biotehnoloogiale (Lund) jmt.

Norras ja Taanis on TP'sid vähem kui eelnimetatud riikides ja nad on tüüpiliselt ka väiksemad. Norra TP'de Assotsiatsioonil on 9 liikmesparki, neist tuntumad on *Teknostallen* Trondheimis ja Oslo Teaduspark.

Taanis on klassikalisi, ülikoolide juures tegutsevaid TP'sid 6, neist tõusevad esile *Symbion* Kopenhaagenis ja *CAT* Roskildes.

Taani puhul tuleb aga eraldi rõhutada üpris hästi funktsioneerivat regionaalset nn arendusparkide (*Udviklingspark*) võrku, mis samuti on võtnud üheks eesmärgiks just teadmismahuka ettevõtluse toetamise.

Põhjamaid iseloomustab väga aktiivne osalus innovatsiooni tugistruktuuride rahvusvahelises suhtluses ning koostöös. Lisaks regionaalsetele ühissetevõtmistele *Nordic Science Parks Conference*'i raames on tähelepanuväärselt paljud neist ka IASP liikmed: Soomest 10, Rootsist 11, Norrast 5 ja Taanist 6.

Ida- ja Kesk-Euroopa.

Selle piirkonna TP'de kohta võib üksiknäiteid tuua alates 1980-90-ndate vahetusest, kuid need kuuluvad tihti ebaõnnestunud ürituste hulka: olukord neis riikides oli tol ajal lihtsalt liiga kehv ja ebastabiilne. **Poliitilise tahte ja pikaajalise stabiilsuse puudumise** all on seased TP-tüüpi ettevõtmised kannatanud ka hiljem ning kannatavad praegugi. Teeme väga põgusa inventuuri olukorrast endistes "sotsialismimaades", liikudes lõunast põhja.

Balkanimaa kohta on õigupoolest vähe öelda, mõningane aktiivsus on täheldatav *Sloveenias*, *Horvaatias* ja *Makedoonias*. Neis riikides, nagu ka *Rumeenias* ja *Bulgaarias* on hetkel tegu esimeste innovatsiooni-keskuste ja mõnel juhul (Split, Bukarest) ka tehnoloogia-inkubaatorite planeerimise ja esmaste asutamisotsustega.

Ungari vastava ala arengutes on olulist rolli mänginud parlamendi ja valitsuse otsused, mille kohaselt riik toetab prioriteetselt tööstusparke. See on pilti mõnevõrra hägustanud - asutatavad tugistruktuurid püüavad mõistetavalt end just selle kategooria alla sättida. Siiski on enamikul 12-st (1999) tegutsevast tööstuspargist on tugevaid TP jooni. Eraldi esiletõstmist väärib praegu ehitusjärgus olev infotehnoloogiale spetsialiseeruv *InfoPark Budapest*, mille loomise on õnnestunud kaasata märkimisväärsel hulgal era(välis)kapitali. Ungari on ka Ida-Euroopas liidriks riskikapitali instrumentide valiku ja väljaarendatuse poolest tehnoloogilise ettevõtluse tarbeks.

Põhjamaade teaduspargid on reeglina saanud nautida tegutsemist pikaajalise järjepideva innovatsioonipoliitika tingimustes.

s ü n d m u s e d

Slovakkias on 1990-ndate keskpaigast küllalt edukalt arenenud *BIC* Bratislava, mis sai alguse väikesest inkubatsioonikeskusest kohaliku Teaduste Akadeemia juures. **Tšebhias** loendatakse vastavaid üksusi koguni 17 (kokku 270 firmat 2300 töötajaga), lähemal vaatlusel aga ilmneb, et tegu on absoluutses enamuses teadusasutustega nõrgalt seotud, segatüüpi äriinkubaatoritega, millest mitmed (Praha, Brno, Plzen) on küll teel täiemahulise TP suunas.

Poolas on alates 1990-ndate algusest suuresti välisabi toel loodud tähelepanuväärse ulatusega (ligi 50) regionaalsete ja kohalike äriinkubaatorite võrk, millest nii mõnestki on ülikoolide taustal kujunemas edukas TP. Esiletõstmist väärib neist Poznani Teadus- ja Tehnoloogiapark (1995) Adam Mickiewiczi ülikooli juures, 3,2 ha suurusel maa-alal.

Leedu Põllumajandusülikooli ja Vilniuse TP'd on seda pigem nime poolest (tegelikult väikesed innovatsioonikeskuste tüüpi kontorid), liidriks on Kaunase Tehnoloogiaülikooli Innovatsioonikeskus oma paarikümne asukafirmaga TP näol. Riigi (erastamisrahade) otsesel toel on arendamisel ka kohalike äriinkubaatorite võrk (Telsiai, Siauliai, Vilnius, Alytus).

Lätis (Riias) tegutsevad üpris edukalt kaks TP'd: Läti Tehnoloogiakeskus (30 firmat) ja Läti Tehnoloogiapark (Riia Tehnikaülikooli juures, 23 firmat), lisaks on loodud 1 spetsialiseeritud (elektroonika, Riias) ja mõned regionaalsed inkubaatorid (Jelgava, Liepaja, Madona).

SRÜ riikides, eriti **Venemaal** on innovatsiooni ja tehnoloogiasuure tugitõuksusi nimeliselt vägagi palju (1998 - sadakond), enamikul juhtudel on aga tegu nõukogudeaegsete konstrueerimisbüroode, arvutuskeskuste, rakendusuringute (eriti sõjaliste) instituutide ning isegi riigiametite pelga ümbernimetamisega. Konkreetselt on siiski teada mitmed edukalt töötavad tehnoloogiamahuka ettevõtluse inkubaatorid, nt. Peterburis ja Ukrainas (Belaja Tserkov).

Kesk- ja Ida-Euroopa innovatsiooni tugistruktuuride koostöö korraldamisel on tegus olnud informaalne professionaalide organisatsioon - **Science Park and Innovation Centre Expert (SPICE) Group** - mis ühendab eksperte-aktiviste 21 maalt, sh ka väljastpoolt piirkonda (Saksamaalt, USA-st, Inglismaalt, Taanist jm), Eestist on selle liikmeks käesoleva loo autor.

Nii olemegi nõ mitmest suunast korraga jõudnud teemani **teadus/tehnoloogiaparkide senisest ja tulevast arendamisest Eestis**, mis saab olema järjejutu viimase osa sisuks.

(järgneb)

Kontaktandmed:
Raivo Tamkivi
tel (0) 6202013
e-post raivo@edu.ttu.ee

Kuidas leida raha uudsete ideede teostamiseks?

Kuidas leiutisest sünnib äriprojekt?

Kuidas esitada kõrgtehnoloogilist projekti äriinimestele?

Just nendele küsimustele aitas leida vastust 24. mail Tallinnas ja 25. mail Tartus toimunud seminar "Kuidas rahastada innovaatiliste ideede teostamist".

Ürituse korraldas Eesti Tehnoloogiaagentuur koostöös EL programmiga LIFT, abiks oli ka Sihtasutus Archimedes.

Seminar andis üldise ülevaate erinevatest innovaatiliste projektide rahastamise allikatest (näiteks riskikapitali fondid, äriinglid, EL programmid). Samuti käsitleti teisi tehnoloogia arendamisega seotud küsimusi nagu tootearendusprotsessi arendamine, kõrgtehnoloogiliste toodete turustamine ja patenteerimine. Seminari tuumiku moodustasid riskikapitali ettevõtete ja äriinglitega seotud küsimused.

Riskikapitali fondide esindajad Philippe Dubois (Mistral Investissements, Prantsusmaa) ning Ruth Laatre (BaltCap Management, Eesti partner) andsid üldise ülevaate fondide tegevuspõhimõtetest ning ka kasulikke soovitusi selleks, kuidas fondidega suhelda neile arusaadavas keeles. Teematikat jätkasid Prof. Andres Metspalu (Asper OÜ, nõukogu esimees) ning Andrus Kaldalu (Asper OÜ, arendusdirektor), jagades kuulajatele riskikapitali kaasamisega seotud isiklikke kogemusi.

Kõrgtehnoloogiliste projektide äriinimestele tutvustamise ning ärilise formuleerimise probleemi käsitles lähemalt LIFT esindaja Jean Christophe de Tauzia, kes tõi välja äriplaani koostamisega seotud sõlmküsimused. Äriinglite ning nende koostöövõrkude kasutamise võimalustest innovaatiliste projektide rahastamisel andis ülevaate Christophe Guisset (äriinglite koostöövõrgu BAMS esindaja).

Isikutel, kellel on huvi saada täpsemat informatsiooni alternatiivsete rahastamisallikate kohta, soovitame esmalt tutvuda EL LIFT programmiga (www.lift.lu). LIFT programm (Linking Innovation, Finance and Technology) on loodud selleks, et aidata ettevõtetel lahendada mitmeid innovaatilise projekti rahastamisega seotud küsimusi. LIFT annab nõu äriplaani koostamisel ning aitab leida potentsiaalseid investoreid, kusjuures need teenused on tasuta.

Lisainfo
Argo Luik
Eesti Tehnoloogiaagentuur
Narva mnt 13, Tallinn
Tel 6 651 580, Faks: 6 651 581
E-post: Argo.Luik@eas.ee

konkursid

Innovatsioon ja VKE-de osalus

Innovatsioon ja VKE-de osaluse programm kuulutas välja vähempakkumise innovatiivsete firmade loomist ja arendust toetavatele meetmetele

Projektikonkurss hõlmab järgmisi valdkondi:

- Teemaatilised koostöövõrgud informatsiooni, positiivse praktika ja kompetentsi vahetuse stimuleerimiseks innovatiivsete firmade loomise ja arenduse alal.
- Piiri-ülesed teadus- ja arendusprojektid innovatiivsete firmade loomise ja arenduse alaste vahendite kindlaksmääramiseks ja levitamiseks:
 - edukate toetuskeemide ülekandmine Hiljuti Assotseerunud Riikidele (Newly Associated Countries - NACs);
 - uute kontseptsioonide kujundamine ja rakendamine innovatiivsete firmade loomise stimuleerimiseks.

Kaasnevad meetmed:

- Teemaatiliste koostöövõrkude ja projektide korraldus ja vastastikused mõjutused eesmärgiga organiseerida kogemuste vahetust, levitamist ja kogemustealase info vahetust, samuti vastastikust sidepidamist:
 - innovatsioonipoliitika interfeis õpetliku ekstraheerimiseks teemaatilistest koostöövõrkudest ja projektidest;
 - Euroopa koostöövõrkude loomine alustavate (start-up) firmade esindajatele ja alustavatele firmadele teenuste pakkujatele.

Iga taotlus võib olla suunatud ainult ühele teemale või alamteemale, mis tuleb ka selgelt identifitseerida.

Projektikonkursi kavandatud eelarve on 16 mln eurot.

Taotluste esitamise tähtaeg on 14. september 2001 kell 17.00 Luxembourgigi aja järgi

Enne Komisjoniga kontakteerumist tutvuge konkursikuulutuse ametliku tekstiga Euroopa Ühenduste Teatajas (OJ No C 141 of 15.05.2001, p.18), mis on kättesaadav aadressil:

<http://www.cordis.lu/innovation-smes/calls/200101.htm>

Samast leiata kogu taotluse ettevalmistamiseks vajaliku info, mi on toodud tööprogrammis (Work Programme 2001) ja taotleja juhises (guide for proposer).

Kogu seda konkursi puudutavas kirjavahetuses (lisainfot paludes või taotlust esitades) palutakse kindlasti viidata konkursi identifikaatorile (INN/01/01).

Lisainfo:

Hillar Toomiste

Tel (07) 300 320

E-post Sme@irc.ee

või

European Commission

Innovation & SMEs Information Desk

DG ENTERPRISE

Office EUFO 2/286

Rue Alcide de Gasperi

L-2920 LUXEMBOURG

mail to: innovation@cec.eu.int

Fax +352- 4301- 32084

<http://www.cordis.lu/innovation-smes/calls/200101.htm>

INTAS'e uus projektikonkurss

Uus võimalus uuendamaks vanu kontakte.

INTAS -- Endisest Nõukogude Liidust Tekkinud Uute Sõltumatute Riikide Teadlastega Koostöö Edendamise Rahvusvahelise Ühing kuulutas välja uued projektikonkursid.

INTAS loodi 1993.a eesmärgiga edendada koostööd endisest Nõukogude Liidust tekkinud uute sõltumatute riikide (NIS) teadlastega nende riikide teaduspotsiaali säilitamiseks. Eesti ühinemine INTAS'iga jõustus alles eelmise aasta septembris.

Praegu on INTASi liikmed Euroopa Ühendus, keda esindab Euroopa Komisjon, Austria, Belgia, Bulgaaria, Küpros, Tšehhi Vabariik, Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Ungari, Island, Iirimaa, Iisrael, Itaalia, Läti, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Norra, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania, Rootsi, Šveits ja Ühendkuningriik. Kui Poola ühineb INTAS'iga enne konkursside sulgumist, võib ka Poola osaleda.

INTASel on omad juhtorganid, kes viivad läbi ka konkursse ja korraldavad projektide rahastamist.

Välja kuulutati üks avatud projektikonkurss (Open Call 2001) eelarvega 15 mln eurot. ning kaks teemaatilist konkursi (Thematic Call 2001) à 1,75 mln eurot.

Avatud konkursile 2001 võib esitada ühisuuringute ja uurimisvõrkude projekte järgmistest valdkondadest:

– kondenseeritud aine, plasma-, raadio- ja materjalide füüsika, optika ja kvantelektronika, eluteadused (üld- ja molekulaarbioloogia, mikrobioloogia ja tsütoloogia, füsioloogia, biokeemia ja biotehnoloogia, biofüüsika, geneetika ja meditsiin) ja maateadused (geoloogia, geokeemia, geofüüsika, hüdroloogia, atmosfäärifüüsika, keskkond ja energeetika).

Temaatiliste konkursside teemadeks on keskkonna reostus ning nanoskaala materjalid ja struktuurid:

Osavõtu põhitingimused:

- uurimisprojektides vähemalt kaks uurimisgruppi erinevatest INTAS'i liikmesriikidest ja kaks erinevatest NIS'i maadest

- uurimisvõrkudes vähemalt kolm gruppi erinevatest INTAS'i liikmesriikidest ja kolm erinevatest NIS'i maadest

Taotluste esitamise tähtaeg 28.09.2001 at 12.00 CET

Infopaketid on saadaval aadressil

<http://www.intas.be>

või trükituna aadressil

INTAS,

Avenue des Arts 58/8,

B-1000 Brussels,

Belgium;

Fax: +32 2 549 0156;

Email: infopack2000@intas.be

Ühtlasi on kuulutatud välja konkurss kvalifitseeritud ekspertidele hindamaks INTAS'e projektikonkursse. Asjast huvitatud teadlased peaksid kontakteeruma INTAS'iga:

e-mail: experts@intas.be

või faks: +32 2 549 0156

V raamprogrammi 2001. a konkursside kalenderplaani

Praegu avatud 5RP konkursside lõpptähtjad*)

Juuni 2001

- 1 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** STRATA temaatilised võrgud. Avakuulutus 1.02.2001
- 12 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** kaasnevad meetmed. Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999
- 15 **Energia, keskkond ja säästev areng:** keskkonna- ja säästva arengu kaasnevad meetmed Avakuulutus 15.11.2000
Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO): Copernicus 2 - Balkani reintegratsioon. Avakuulutus 15.03.2001
Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO): kaasnevad meetmed tärkava majandusega maadele ja tööstusmaadele. Avakuulutus 6.08.1999
Infoühiskonna tehnoloogiad: võtmetegevusvaldkonnad take-up and support measures. Avakuulutus 14.10.2000

Juuli 2001

- 1 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** STRATA kaasnevad meetmed. Avakuulutus 1.02.2001
- 16 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mitte kandidaatriikidele Avakuulutus 15.03.2001
Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO): kaasnevad meetmed Vahemeremaadele ja arengumaadele Avakuulutus 15.03.2001
- 31 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Archimedese preemia. Avakuulutus 15.12.2000

September 2001

- 12 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Marie Curie individuaalsed, kogemustega teadlaste ja tagasipöördumisstipendiumid. Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.
- 14 **Innovatsioon ja VKE-de osalus:** uuringud ja positiivne praktika. Avakuulutus 15.03.2001
- 15 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** kaasnevad meetmed. Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.
- 17 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** uurimisprojektid, ühistegevus ja koostöövõrgud Vahemeremaades ja arengumaades Avakuulutus 15.05.2001
Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv: Mõõtmine ja testimine ning toetus teaduse

infrastruktuuridele.

Planeeritud avakuulutus 1.06.01

- 19 **Energia, keskkond ja säästev areng:** keskkonna- ja säästva arengu alased kaasnevad meetmed Avakuulutus 15.11.2000
Energia, keskkond ja säästev areng: CRAFT projektid. Avakuulutus 01.04.1999.
Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus: CRAFT projektid. Avakuulutus 6.03.1999.
Infoühiskonna tehnoloogiad: CRAFT projektid. Avakuulutus 15.03.1999
Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv: CRAFT projektid. Avakuulutus 1.04.1999.
- 19 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** Marie Curie koolitusstipendiumid. Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999

Oktoober 2001

- 3 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Marie Curie tööstusettevõtete stipendiumid. Vahetähtaeg avakuulutus 15.02.2001.
- 10 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** Marie Curie individuaalsed ja kogemustega teadlaste stipendiumid. Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999.
- 11 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** Kaasnevad meetmed. Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999
- 15 **Energia, keskkond ja säästev areng:** keskkonna ja säästva arengu võtmetegevusvaldkonnad. Avakuulutus 15.11.2000
- 15 **Energia, keskkond ja säästev areng:** ettevalmistavad keskkonna- ja säästva arengu alased kaasnevad meetmed Avakuulutus 15.11.2000
- 18 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** osa võtmetegevusvaldkondi (key actions) ja toetus teaduse infrastruktuuridele. Avakuulutus 15.11.2000

November 2001

- 16 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mitte kandidaatriikidele Avakuulutus 15.03.2001
Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO): kaasnevad meetmed Vahemeremaadele ja arengumaadele Avakuulutus 15.03.2001

Detsember 2001

- 14 **Energia, keskkond ja säästev areng:** energia võtmevaldkonnad ja üldise iseloomuga uuringud. Avakuulutus 24.10.2000

Energia, keskkond ja säästev areng: energia alased Marie Curie stipendiumid ja kaasnevad meetmed

Avakuulutus 24.10.2000

Innovatsioon ja VKE-de osalus:

innovaatsiooniprojektid.

Planeeritud avakuulutus 115.09.2001

Jaauar 2002

16 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** CRAFT projektid.

Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999.

Infoühiskonna tehnoloogiad: CRAFT projektid.

Vahetähtaeg, avakuulutus 15.03.1999

Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv: CRAFT projektid.

Avakuulutus 1.04.1999.

Innovatsioon ja VKE-de osalus: CRAFT projektid.

Avakuulutus 01.04.1999

Veebruar 2002

1 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** kõrgetasemelised teaduskonverentsid

Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.

8 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** Kaasnevad meetmed ja toetus teaduse infrastruktuuridele..

Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999

28 **Infoühiskonna tehnoloogiad:** tulevikutehnoloogiad, koostöö värskest assotseerunud riikidega ja mitmesugused toetavad meetmed (various support measures).

Vahetähtaeg, vt kuulutus 27.01.2001

Märts 2002

1 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mittekandidaatriikidele

Avakuulutus 15.03.2001

12 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Marie Curie individuaalsed stipendiumid.

Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.

15 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** kaasnevad meetmed.

Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.

Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:

Mõõtmine ja testimine ning toetus teaduse infrastruktuuridele.

Planeeritud avakuulutus 15.10.01

Energia, keskkond ja säästev areng: energia alased kaasnevad meetmed

Avakuulutus 24.10.00

16 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mittekandidaatriikidele

Avakuulutus 15.03.2001

20 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** Marie Curie koolitusstipendiumid.

Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999

Pidevalt avatud konkursid (vahetähtajad puuduvad)

Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng: spetsiifiliste poliitiliste küsimuste strateegiline analüüs (kaasnevad meetmed).

Avakuulutus 01.03.2000, lõpptähtaeg 15.06.2002

Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike

teadmiste areng: kaasnevad meetmed.

Kuulutus 16.05.2000 asendas 16.06.1999 kuulutust, lõpptähtaeg 28.06.2002

Innovatsioon ja VKE-de osalus:

majanduslik ja tehnoloogiline intelligent

Avakuulutus 23.04.1999, lõpptähtaeg 1.07.2002

Planeeritud projektikonkursi avapäevad

Juuni 2001

1 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** Allikas: Tööprogramm 2001

? **Infoühiskonna tehnoloogiad:** enamus võtmevaldkondi
Allikas: Tööprogramm 2001

September 2001

Innovatsioon ja VKE-de osalus:

Uus lähenemine tehnoloogia siirdele.

Allikas: Tööprogramm 2001

*) Tabeli esimeses veerus on toodud vastavad kuupäevad. Kui viidatud tegevuskava(de)le on lisatud märkus – vahetähtaeg (cut-off date), tähendab see, et tegemist on nn avatud konkursiga (open call), millele võib taotlusi esitada jooksvalt kuni raamprogrammi viimase aastani; laekunud taotlusi vaadatakse läbi konkursi avakuulutuses (call) toodud vahetähtaegadel.

el 5. raamprogramm

Eelolevatest Elu kvaliteedi (QoL) programmi suunatud konkurssidest bioloogilise mitmekesisuse teemadel

Euroopa Komisjon on hiljutiloodud GBIFi (Global Biodiversity Information Facility) assotsieerunud liige (mitmed EL-i liikmesriigid on seal täisliikmeteks) ja osalt selle organisatsiooni ees võetud kohustustest ning ka oma programmide kokkulangevuse tõttu kuulutatakse välja ühine suunatud konkurss QoL ja Keskkonna (EESD) programmide all. Eelarveks 3 Meurot ja eeldatakse 1 suure üle-euroopalise koostöövõrgustiku projekti. Tähtaeg on esialgselt kavandatud 28. september 2001 ja hindamiseks kasutatakse EESD programmi hindamismanuaali (Annex K). Lähema informatsiooni saamiseks kasutage ka GBIFi kodulehekülge <http://www.gbif.org/>.

Endokriinsüsteemi kahjustajate (Endocrine disrupters, ED) uurimiseks

Taas QoL ja EESD ühine konkurss. Prioriteetideks on EDde identifitseerimine, mõjud ja riski analüüs. Erilise tähelepanu all on pikaajalise ja madaladoosilise ekspositsiooni mõju EDdele. Konkursi eelarveks 15 Meurot ja tähtaeg 14.09.2001. Konkursi tulemusena loodetakse rahastada ühte üle-euroopalist koostöövõrku (TN või CA) ja kahte (kuna kokku eeldatakse 3 rahastatavat projekti) uurimistöö projekti.

TSE (Transmissible spongiform encephalopathies) uurimiseks

TSE probleem on Euroopa jaoks äärmiselt terav, sellest tingitult ka suunatud konkurss. Konkursile, mille eelarve on 25 Meurot ja tähtaeg 17.10.2001, oodatakse eelkõige koordineerimise taotlusi (TN ja CA) ning keskendutakse 4 sõlmprobleemile: *In vivo testid eelkliiniliseks diagnoosimiseks; * inaktiveerimine ja preventatsioon; * loomade TSEd ja nende ülekande; * inimese TSEd ja riski hindamine. Nagu juba eespool mainitud, on konkursi märksõnadeks integreeritus ja koordineerimine, kuna erinevates Euroopa riikides on rahvuslikul tasandil TSE-teemalised uurimisprojektid piisavalt rahastatud. See muidugi ei välista uurimisprojektide taotluste esitamist.

Geeniuuringud ja tervis

Sel teemal on konkursi esimene etapp - ideede konkurss (expression of interest, EoI), juba toimunud ja juunis eeldatavasti kuulutatakse välja suunatud projektikonkurss viiel väljavalitud EoI teemal tähtajaga 18.10.2001 (orienteeruv). EoIsid laekus 76, neist hinnati 71. Praegusel etapil valmistatakse ette tööprogrammi, milles kajastuksid need 5 valitud EoI.

Kuna tegemist on täiesti uut tüüpi konkursi ja projektidega, on mitmeid uuendusi nii konkursi kui ka hindamise juures. Uuendusteks hindamise juures on näiteks mitte-euroopa ekspertide kaasamine, meili teel materjalidega eel tutvumine

ning hindajatele antud võimalus küsitleda koordinaatorit enne lõpliku otsuse tegemist. Uuendusteks konkursi juures on see, et üks projekt hõlmab nii RS, TN kui ka stipendium, B-osas ei nõuta anonüümsust, detailset tööplaani nõutakse vaid esimese aasta kohta, järgnevale aastatele vaid üldist tegevuskava.

Konkursile oodatakse mitte eriti palju taotlusi, eeldatavasti vaid nendelt, kes ka väljavalitud EoI esitasid.

Komisjonipoolse statistika kohaselt osalevad valitud 5 EoIs võrdsest nii suured kui väikesed riigid, kuid tegelikult tundub, et asja teevad ära kolm suuremat: UK, Saksamaa ja Prantsusmaa. Ja muide, sama statistika kohaselt ei osalenud väljavalitud EoIde seletuskirjas partnerina ühtegi kandidaatriigi asutust.

Arvestades, et selline integreeritud teadustöö skeem võib saada GRPs üldiseks, on käimas laiem diskussioon sellise konkursi kohta üldiselt. Näiteks on avaldatud arvamust, et aladel, kus pole nii tihedat konsolideerumist, ei pruugi taoline hindamise ja esitamise skeem töötada - toidu vallas näiteks. Ka on arvatud, et selline üle-üldine koostöö elimineerib ühe edasiviiva teguri - konkurentsi momendi.

Käimasolevate projektide avamine kandidaatriikide partneritele

Konkursi eesmärgiks on soodustada uute assotsieerunud liikmete (NAS) osavõttu ja tõsta üldist teadlikkust QoL programmist. Eelarveks on 3,2 Meurot ja tähtaeg 15.02.2002. Nagu näha, on tegemist siiski vaid komisjonipoolse poliitilise žestiga, sest arvestades keskmise Eesti partneri osalemisega QoL programmi uurimistöö projektis, on tegemist vaid 20 rahuldatud taotlusega ja seda 12 maa peale. Konkurss laieneb vaid uutele partneritele (st olemasolevate NAS partnerite osalust ei saa suurendada). Projekti kohta käib tingimus, et see peab töös olema veel vähemalt 1 aasta peale konkursi tähtaega ning uue partneri lisamine konsortsiumile peab andma mingi lisaväärtuse. Taotluse NAS partneri lisamise kohta esitab projekti koordinaator ja konkurss on avatud peaaegu kõigil tegevustel (va kaasnevate meetmete projektidele). Vaatamata küllalt väikesele eelarvele on see kindlasti heaks võimaluseks Eesti teadusasutustele ja ettevõtetele. Kuid vajalik on tingimata endapoolne initsiatiiv: sobiva projekti leidmiseks ja koordinaatori "ärgitamiseks".

Kõik eelpoolnimetatud konkursid kuulutatakse eeldatavasti välja ühiselt 31. mail 2001.

Lähem informatsioon:

Meelis Sirendi
life@irc.ee
(0) 699 8855

e1 5. raamprogramm

Saksamaa ja Euroopa Liidu kandidaatriigid teel 6. raamprogrammi

26.-27. aprill, 2001 Bonn, Saksamaa

Saksamaa Teadus- ja Haridusministeerium (BMBF) on juba mitut aastat järjest seadnud endale eesmärgiks toetada Ida-Euroopa kandidaatriikide integreerumist Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevusega. Sellealane tegevus väljendub nii multi- kui bilateraalsete teavitus- ja koolitusprojektide läbiviimises kui ka kandidaatriikide probleeme käsitlevate seminaride korraldamises.

Seoses Euroopas alanud diskussiooniga järgmise raamprogrammi kujundamise teemal korraldas BMBF Bonnis seminari teemal "Saksamaa ja kandidaatriigid teel 6. raamprogrammi". Seminari peamiseks eesmärgiks oli välja selgitada ning arutleda kandidaatriikide integreerumisprobleeme ning esitada ettepanekud olukorra lahendamiseks järgmises raamprogrammis.

Kõik kandidaatriigid said võimaluse esitada oma seisukohad järgmiseks raamprogrammiks ning seminaril tehtud järeldused ja ettepanekud edastati Euroopa Komisjonile. Ühise seisukohana rõhutati, et parema integreerumise nimel on oluline kaasata kandidaatriigid aktiivselt käimasolevasse debatti Euroopa Teadusruumi ning järgmise raamprogrammi kujundamisest.

Kandidaatriigid toetasid 5. raamprogrammis alustatud positiivsete elementide jätkamist nagu noorteadlaste koolitus ja mobiilsus ning ligipääs suurtele teaduse infrastruktuuridele. Nii väikesed kui suuremad kandidaatriigid avaldasid oma kartusi seoses planeeritavate suurte projektide tekitamisega ning esitasid ettepaneku säilitada tasakaal suurte ja väiksema mahuga projektide vahel ning mitte kehtestada miinimumnõudeid. Üheks kandidaatriikide sooviks oli ka projektikonkurssidele sisse viia Euroopa Liidu laienemisega seotud teemad nii sotsiaalsfääris, majanduses, keskkonnas, transpordis jne.

Räägiti ka spetsiifiliselt kandidaatriikidele suunatud meetmetest nende teaduse arendamiseks ning töötati välja rida järgnevaid ettepanekuid:

- 5. raamprogrammis edukalt toimunud ekstsellentsikeskuste konkurssi tuleks korrata jätkates paralleelselt olemasolevate keskuste finantseerimist;
- soodustada teadusinstituutide võrgustiku loomist kandidaatriikide vahel;
- luua tagasituleku stipendiumid ka kandidaatriikide noorteadlastele takistamiseks ajude äravoolu neist riikidest;
- erimeetmete kaudu anda võimalus ka kandidaatriikide instituutidele püsida konkurentsivõimelise noorteadlaste vastuvõtjatena;
- spetsiifilised meetmed kandidaatriikide teaduse infrastruktuuride tugevdamiseks ning teadlaste ning administratiivse personali koolitamiseks;
- pakkuda toetust projektide kirjutamiseks;
- soodustada senisest tõhusamat koostööd liikmes- ja

kandidaatriikide rahvuslike kontaktisikute vahel.

Kandidaatriigid kritiseersid ka 5. raamprogrammi administratiivset juhtimist Komisjoni poolt ning rõhutasid, et järgmises raamprogrammis tuleb lahendada administratiivsete protseduuride ja maksete ülekandmise venimisega ning finantsauditite läbiviimisega seotud probleemid.

Erinevalt 5. raamprogrammist on kandidaatriigid juba kaasatud mitmete komiteede töösse, kes tegelevad järgmise raamprogrammi põhimõtete ja reegilite väljatöötamisega.

Kristina Kallas
SA Archimedes

PROGRESS - seminar "Balti riikide osalus Euroopa Liidu Teadus- ja Arendustegevuse 5. Raamprogrammis"

20.-22. aprillini 2001 toimus Jürmalas seminar, kus hinnati kolme Balti riigi senist osalust Euroopa Liidu Teadus- ja Arendustegevuse 5. raamprogrammis. Üritus oli mõeldud 5. raamprogrammis nii edukaks kui ka vähemedukaks osatunud projektide meeskonnaliikmetele nii ettevõtetest kui teadusasutustest, Balti riikide Marie Curie stipendiaatidele ja Ekstsellentsikeskustele. Kolme päeva jooksul said pea 100 osalejat statistilise ülevaate Eesti, Läti ja Leedu osalemisest 5. raamprogrammis, kuulasid iga riigi rahvusliku kontaktpunkti hinnanguid edu või ebaedu põhjustele ning arutlesid tulevikuväljavaadete üle. Oma nägemuse esitasid ka Euroopa Komisjoni esindajad. Seminari praktilises osas toimus töö kahes töögrupis ja osalejail oli võimalus arutleda projektide tagasilükkamise põhjuste üle või saada osa projektijuhtimise kiirkursusest.

Ürituse peakorraldaja oli Baltic Chapter of SPIE - the International Society for Optical Engineering (Läti) ja seminari kulud kattis Euroopa Komisjon.

Kristi Kiitsak
ESTIRC/SA Archimedes
Tel: (07) 300 338
E-post: kristi@irc.ee

el 5. raamprogramm

Kandidaatriikide roll Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuses

EL eesistujamaa Rootsi korraldusel toimus 21.-22 mail Linköpingis konverents "Kandidaatriikide roll Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuses"

Konverentsi eesmärgiks oli teha vahekokkuvõtte kandidaatriikide osalusest 5. Raamprogrammis (SRP) ning arutada nende positsiooni 6. Raamprogrammis ja Euroopa Teadusruumis (European Research Area ehk ERA).

Kokku olid konverentsil esindatud 23 riiki. Kandidaatriigid analüüsisid oma osaluse edukust SRP ning probleeme, mis neil on seoses sellega kerkinud. Samuti esitati oma seisukohad 6RP ja Euroopa Teadusruumi kohta.

Konverentsi peasinejad olid uurimistöö peadirektoraadi asepeadirektor Henrik Tent ja EL eesistujamaa Rootsi teadus- ja haridusminister Thomas Östros. Hr Tent peatus Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse olukorral üldse ja seatud ambitsioonikatel eesmärkidel tõsta Euroopa konkurentsivõimelt USA ja Jaapani kõrvale. Neid eesmärke teenivad nii Euroopa Teadusruumi initsiatiiv kui uus raamprogramm. Kuidas see õnnestub, selgub lähemate aastate jooksul, kuid selge on see, et selleks tuleks saavutada maailmas juhtpositsioon teadus- ja arendustegevuses, sest ilma uurimistöö ja innovatsioonita ei ole võimalik saada lisaväärtust. Ei ole küll üks-ühest seost teadus- ja arendustegevuse kogukulutuste ja SKP vahel, kuid hinnangud näitavad, et 25-50% majanduskasvust tugineb teadus- ja arendustegevuse tulemustele.

H. Tent juhtis tähelepanu sellele, et teadus- ja arendustegevus on esimene valdkond, kus kandidaatriigid osalevad EL liikmesriikide kõrval võrdväärsete partneritena. Üldiselt võiks ju kandidaatriikide osalusega rahule jääda, kuid see ei vasta nende teaduspotentsiaalile. Et rakendada kandidaatriikide osaluse suurendamiseks lisameetmeid, otsib komisjon täiendavaid vahendeid.

Hr Tent peatus ka lühidalt 6RP uuendustel. 6RP on Euroopa Teadusruumi loomise finantstoeks. Kavas on rakendada kolme uut instrumenti: (*) integreeritud projektid, mis sisuliselt kujutavad endast programme; (*) ekstsellentsikeskuste võrgustikud, (*) riiklike programmide koordineerimine. Integreeritud projektide raames nähakse ette piiratud arvule prioriteetsetele valdkondadele, milles Euroopa tasemel uuringud annavad reaalselt lisaväärtust. Seoses kavandatud mammutprojektidega on tekkinud diskussioon projekti minimaalse mahu üle. Esialgu pakkus Komisjon välja mahtusid 10-100 mln eurot. Tugeva vastuseisu tõttu on nüüd väidetud, et ei välistata ka väiksemaid projekte. Oluliselt plaanitakse tugevdada sidemeid EL ja riiklikul/regionaalsel tasemel läbiviidava uurimistöö vahel. Tähtsal kohal on programmis ka inimpotentsiaali ja infrastruktuuride tugevdamine.

Siiski ei ole seoses üleminekuga SRP programmidele 6RP prioriteetidele kõik kaugeltki veel selge. Tõsisest diskussioonides, milles erinevalt SRP ettevalmistusest, saavad hääleõiguseta osaleda ka kandidaatriigid, peavad paljud küsimused veel leidma rahuldava lahenduse.

Kuna enamikul kandidaatriikidest on teadus- ja arendustegevuse finantseerimine madalamal tasemel kui liikmesriikidel, on SRP suhteline mõju kandidaatriikidele suurem. SRPst saadav finantseerimine ulatub näiteks Lätis kuni 10% teadus- ja arendustegevuse kogufinantseerimisest.

Mr Bellemin, Uurimistöö Peadirektoraadi osakonnajuhataja teatas, et lähemal ajal on oodata üleskutset SRP kõikidele võtmetegevusvaldkondadele, kaaluda võimalust kandidaatriikide kaasamiseks juba käimasolevatesse projektidesse. Loodetakse, et initsiatiiv on edukas. Mr Bellemin rõhutas, et Komisjon omalt poolt soovib edaspidi taotluste töötlemise ja lepingu läbirääkimiste käigus taotlejatel kaaluda kandidaatriikide teadlaste liitumist projektidesse, kui see on kasulik ja loob täiendavat väärtust. Samuti soovitatakse projektidest väljalangejaid asendada uurimisgruppidega kandidaatriikidest. Osalejate lisamine ja asendamine on üksnes komisjoni soovitus ning saab toimuda üksnes projektikonsortiumi nõusolekul.

Et vältida olukordi, kus kandidaatriikide uurimisgrupid jäävad kõrvale, kuna on projektikonsortiumile tundmatud, soovib Komisjon korraldada infopäevi (brokerage events) kus kandidaatriikide ja liikmesriikide teadlased saaksid omavahel kohtuda. See sillutaks teed ka uurimisvõrkude loomisele ja oleks heaks ettevalmistuseks uuele raamprogrammile.

Kandidaatriikide esindajad peatusid 6RP ja Euroopa Teadusruumiga seotud küsimustel, mis läbisid mitmeid ettekandeid. Näiteks suhtuti negatiivselt Komisjoni plaani projektide mahtu suurendada, mis võib tekitada osalusraskusi nii kandidaatriikidele kui väiksematele liikmesriikidele, ja uues raamprogrammis kavandatud struktuuri ning evaluatsiooninõuete muudatustele, mis nõuavad rahvuslikelt kontaktpunktidelt täiendavaid jõupingutusi tutvustamiseks järjest uusi nõudeid. Selline olukord ei sisenda ka usku EL stabiilsusse. Samuti rõhutasid mitmed ettekandjad vajadust kohelda võrdset nii liikmesriikide kui kandidaatriikide uurimisgruppe, hinnates töömahtu töötundides ja kehtestades võrreldavad tunnitasad.

Väga positiivse mulje jättis Ungari, kes on suutnud aastatel 2001-2002 realiseerida teadus- ja arendustegevuse finantseerimise kasvu mahus, mis on võrreldav Eestis kavandatuga. Vahe on vaid selles, et nad on selle tõepoolest läbi viinud (kuna neil võetakse riigieelarve vastu kaheks aastaks, siis on ka 2002 aasta eelarve juba paigas), meil on kahjuks (seni) plaanid jäänud vaid paberile.

Eesti osales konverentsil aktiivselt, kokku oli osavõtjaid 10, kuus neist TTÜst ja TÜst. Ettekannetega esinesid Rein Vaikmäe Haridusministeeriumist ja Ülle Must Sihtasutusest Archimedes, Toivo Räim Haridusministeeriumist juhatus sektsiooni.

Eesti paistab teiste kandidaatriikide foonil välja küllalt hästi, esimeste hulgas ollakse nii taotluste edukuselt kui tagasisaadava raha hulgal. Komisjoni ja liikmesriikide esindajad rõhutasid, et viimane parameeter ei ole sugugi mitte kõige tähtsam, olulisem on integreerumine Euroopa teadus- ja arendustegevuse süsteemi.

Rein Kaarli

innovaatika raamatukogu

VALIK

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI INNOVATSIOONIKESKUSELE JA TARTU TEADUSPARGILE

2001.a. I kvartalis laekunud materjalidest, mis võiksid huvi pakkuda:

Rahvusvahelistelt organisatsioonidelt:

- ICECE News. No.33. December 2000. Ida- ja Kesk-Euroopa Innovatsioonikeskuste töörühma kvartalikirj.
- Europhysics News. Vol. 31, No.6, 2000. Vol. 32, No.1, 2001. Euroopa Füüsikaühingu ajakiri.
- Join TII. TII Focus. No.2, 2000. Euroopa Tehnoloogiate, InnovatsioonijaTööstus-informatsiooniSiirdeassotsiatsiooni tutvustusbuklett ja uudiskiri.
- Match on Materials. International Brokerage Event, May 17, 2001, Eindhoven, The Netherlands. IRC-süsteemi materjalitehnoloogia kontaktürituse kava.
- IASPNews No.4, March 2001. Rahvusvahelise Teadusparkide Assotsiatsiooni uudisleht.
- European Society for Photobiology Newsletter. No.103, December 2000. Euroopa Fotobioloogia Ühingu infobülletään.

Teistelt teadus/tehnoparkidelt, innovatsiooni-, arendus- jms keskustelt:

- NBIA Bookstore. Winter 2001. USA inkubatsiooniassotsiatsiooni uudiskirjanduse kataloog.
- Capital-IT5. 27-28 March, 2001, Paris. Rahvusvahelise riskikapitaliga kontaktmessi tutvustus.
- Teknia Journal 2001. Teknia: Information Technology. Teknia: The Centre of Expertise. Kuopio teaduspargi tutvustusmaterjalid.
- Rennes Atalante Infos. No.55, 2001. Prantsuse tehnoloogiapargi ajakiri
- IRC Nederland: Diagnostics in Life Sciences. 16 March 2001, Amsterdam. Hollandi Innovatsioonisiirde keskuse kontaktürituse kutse.
- IDEA! No.24, Decembre 2000. Andaluusia Tehnoloogiapargi ajakiri.
- Agenzia per lo Sviluppo. Centro Tecnofin Servizi. Trento (ITA) provintsi arengu-agentuuri ja äriinnovatsioonikeskuse tutvustus.
- TLOnline Newsbrief. USA Texas A&M University tehnoloogialitsentside talituse Internetiväljaanne.
- Thailand Science Park. Tai teaduspargi tutvustusbroshüür.
- MEDEON - Malmö Science Park. Rootsi teaduspargi tutvustus.
- APTE - Asociacion de Parques Cientificos y Tecnológicos de Espana. Hispaania teadusparkide assotsiatsiooni kataloog.

- Latvian Technological Center. List of the LTC Tenant Firms. LTC - Innovation Relay Centre Larvia. Bukletid Läti tehnoloogiapargist ja selle tegemistest.
- LEBIC-BICofLatvianElectronicIndustry. Spetsialiseeritud innovatsioonikeskuse tutvustusbuklett.
- NOVUM Biocity. Stockholmi biotehnoloogiapargi tutvustus.
- Keksintösäätio. Toimintavuosi 2000; Keksintöpörssi 2001; Keksi. 1/2001. Soome Leiutajate Fondi aastaaruanne+kataloog+uudisleht.
- Global Technology Transfer Forum. 30 Apr - 4 May 2001, Burlington, Vermont. USA Föderaallaborite Konsortsiumi ja TransAtlanti Tehnoloogiafoorumi konverentsi tutvustus

Mujalt:

- ExpoWorld Net. Jan'01 + Feb'01 + Mar'01. Messinduse internetiajakirja väljatrükkid.
 - e-unlimited UPdate. Issue 3. Euroopa investeeringute ja tehnoloogia kroonika Interneti-väljaanne.
 - J.Rettenmaier & Söhne. Saksa tselluloosfiibrite tootja broshüür.
 - Deutsche Messe AG Hannover. Saksa suurima messikeskuse ja lähiaegade messide tutvustuspakett.
 - Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit. Aastaraamat * 2000 * Yearbook.
 - techlocate eNewsletter, No.7, Jan; No.8, Feb, 2001. Tehnoloogiainvesteeringute interneti-ajakirja väljatrükk.
 - Teejuht patendindusse. EU Phare programmi raames valminud teatmik.
 - Kunnosapito. No.1; No.3; 2001. Soome Korrashoiuühingu ajakiri.
 - Braunschweig Preis 2001. Congress, 08.-09.10.2001, Germany. Rahvusvahelise tööstusökoloogia auhinna ja kongressi tutvustus ja kutse.
 - ENEREX'2001. Tallinn, 28.02.-02.03.2001. Energeetikamessi kataloog.
 - Eesti Energeetika * 1999 * Estonian Energy. Kakskeelne ülevaatekogumik.
- Energeetika planeerimine kohalikele omavalitsustele. Käsiraamat.

Kellel on huvi antud materjalidega tutvuda,

Kontaktandmed:

Raivo Tamkivi

tel (0) 6202013

e-post raivo@edu.ttu.ee

5 r p k o n t a k t i s i k u d

ELU KVALITEET JA ELUESSURSSIDE HALDAMINE (QOL)

Meelis Sirendi
SA Eesti Teadusfond, Kohtu 6, Tallinn 10130
Tel (0) 6308855
E-post life@irc.ee

KASUTAJASÕBRALIK INFOÜHISKOND (IST)

Marek Tiits
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 326
E-post Ist@irc.ee

KONKURENTSIVÕIMELINE JA SÄÄSTEV ARENG (GROWTH)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Growth@irc.ee

ENERGIA, KESKKOND JA SÄÄSTEV ARENG (EESD)

Maria Habicht
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 327
E-post Eco@irc.ee

EL UURIMISTÖÖ RAHVUSVAHELISE POSITSIOONI KINDLUSTAMINE (INCO II)

Rene Tõnnisson
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 328
E-post Inco@irc.ee

INNOVATSIOON JA SMEDE OSAVÕTT (INNOVATION-SMES)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Sme@irc.ee

INIMPOTENTSIAALI JA SOTSIAALMAJANDUSLIKE TEADMISTE BAASI TUGEVDAMINE (IHP)

Rene Tõnnisson (socio economic KA + STRATA)
Tel (07) 300 328
E-post knowledge@irc.ee
Kristina Kallas (human potential)
Tel (07) 300 329
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
E-post kristina@irc.ee

EL TEADUS- JA TEHNOLOOGILISE ARENDUSTEGEVUSE V RAAMPROGRAMMI RAHVUSLIK KOORDINAATOR

Toivo Raim
Haridusministeerium, Tõnismägi 9/11, Tallinn 15192
Tel (0) 6281326
E-post toivo.raim@hm.ee

ISSN 1406-6688

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

SA Archimedes
Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 329
Fax (07) 300 336
E-post irc@irc.ee
http:// www.irc.ee/

Toimetas
Rein Kaarli
kaarli@obs.ee